

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 197/2022
17.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Светлане Томић Јокић, Невенке Важић, Милене Рашић и Бате Цветковића, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Родољуба Дошовића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Прокупљу К 323/19 од 07.07.2021. године и Вишег суда у Прокупљу Кж1 191/21 од 07.12.2021. године, у седници већа одржаној дана 17.03.2022. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Родољуба Дошовића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Прокупљу К 323/19 од 07.07.2021. године и Вишег суда у Прокупљу Кж1 191/21 од 07.12.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Прокупљу К 323/19 од 07.07.2021. године окривљени АА оглашен је кривим због кривичног дела увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика, па је осуђен на новчану казну у одређеном износу од 50.000,00 динара коју је дужан да плати у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде и одређено је да ће суд, ако окривљени наведену новчану казну не плати у остављеном року, исту заменити казном затвора, тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора.

Истом пресудом окривљени је обавезан да суду на име паушала плати износ од 3.000,00 динара, а на име накнаде трошкова кривичног поступка приватном тужиоцу, износ од 127.960,00 динара, све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Вишег суда у Прокупљу Кж1 191/21 од 07.12.2021. године одбијене су као неосноване жалба браниоца окривљеног и жалба пуномоћника приватног тужиоца и првостепена пресуда је потврђена.

Против пресуде Вишег суда у Прокупљу Кж1 191/21 од 07.12.2021. године захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног АА, адвокат Родољуб Дошовић, међутим из образложења захтева произилази да је исти поднет и против пресуде Основног суда у Прокупљу К 323/19 од 07.07.2021. године, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) и став 2. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев и укине побијане пресуде и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање, али другом судији појединцу.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је по оцени навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, је неоснован.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац у захтеву истиче да се побијане правноснажне пресуде заснивају на доказу на коме се по одредбама Законика о кривичном поступку не могу заснивати и то на фотокопији односно копији фотографије писаног поднеска који је окривљени у фотокопији дана 20.05.2019. године, упутио разним државним органима. Према суштинским наводима браниоца, ради се о мањкавом документу, који је приватни тужилац прибавио на незаконит начин, супротно члану 16. став 1. ЗКП, „употребом правно неваљалих радњи“, при чему није утврђено који државни орган је примио наведено писмено и на који начин и од кога је приватни тужилац дошао у посед овог документа, за који се не зна да ли се ради о оригиналу, фотокопији или фотокопији слике са мобилног телефона.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани.

Одредбом члана 112. тачка 26) Кривичног законика прописано је да се исправом сматра сваки предмет који је подобан или одређен да служи као доказ какве чињенице која има значај за правне односе, као и рачунарски податак.

Према одредби члана 139. став 1. ЗКП, исправу по службеној дужности или на предлог странака прибавља орган поступка или подносе странке, по правилу, у оригиналу.

Одредбом члана 405. став 4. ЗКП прописано је да се исправе које се користе као доказ, уколико је то могуће, подносе у оригиналу.

Према одредби члана 16. став 1. ЗКП судске одлуке се не могу заснивати на доказима који су непосредно или посредно, сами по себи или према начину прибављања у супротности са Уставом, овим закоником, другим законом или општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима, осим у поступку који се води због прибављања таквих доказа, док је чланом 84. став 1. ЗКП прописано да докази који су прибављени противно члану 16. став 1. тог законика (незаконити докази) не могу бити коришћени у кривичном поступку.

Тачни су наводи истакнути у поднетом захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног да се, између осталог, пресуда заснива на фотокопији представке коју је приватни тужилац приложио као доказ уз поднету кривичну тужбу. Међутим, сходно цитираним законским прописима, Врховни касациони суд налази да се чињенице у кривичном поступку могу доказивати свим доказима осим онима који су сами по себи или по начину прибављања у супротности са одредбом члана 16. став 1. ЗКП, дакле и фотокопијом поднеска – представке. При томе, питање да ли садржина фотокопиране исправе одговара оригиналној исправи фактичко је питање у сваком конкретном случају и зависи од тога да ли постоји сумња у њену веродостојност, а самим тим да ли је таква исправа подобна да служи као доказ неке чињенице која има значај за правне односе.

У конкретном случају, наведена фотокопија, по оцени овога суда, представља доказ на коме се пресуда може заснивати, јер није постојала сумња у њену веродостојност, због чега је иста подобна да служи као доказ у предметном кривичном поступку. Нижестепени судови су наведену фотокопију писмена које је окривљени упутио државним органима – председнику Републике Србије, Виском савету судства, председнику Врховног касационог суда итд., прихватили као веродостојну, јер је у питању документ, чија је садржина – истинитост, верификована исказом окривљеног (окривљени није оспоравао садржину поднеска), при чему из списка произилази да, након што је суд у доказном поступку извршио увид у предметну фотокопију, окривљени и његов бранилац, нису имали примедби н садржину и аутентичност те исправе. Стога ни начин на који је приватни тужилац такав документ прибавио не утиче на законитост таквог доказа.

Стога се, по оцени Врховног касационог суда, неосновано у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног указује на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП.

Надаље, бранилац у захтеву за заштиту законитости суштински истиче да у изреци осуђујуће кривичне пресуде дати опис радње извршења, не представља кривично дело увреда извршено на штету приватног тужиоца, обзиром да садржина представке није дата у намери омаловажавања приватног тужиоца, већ искључиво у циљу наплате свог потраживања од учинилаца кривичног дела на штету његове имовине.

По оцени Врховног касационог суда, овим наводима захтева, бранилац окривљеног, иако исту не нумерише, указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, суштински указујући (иако то не наводи), да је, суд требало да примени одредбу члана 170. став 4. Кривичног законика.

Међутим, по налажењу Врховног касационог суда, ови наводи захтева не могу се прихватити као основани, а из следећих разлога:

Кривично дело увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика чини онај ко увреди другог.

Одредбом члана 170. став 4. Кривичног законика прописано је да се неће казнити за дело из става 1. до 3. овог члана учинилац, ако је излагање дато у оквиру озбиљне критике у научном, књижевном или уметничком делу, у вршењу службене дужности, новинарског позива, политичке делатности, у одбрани неког свог права или заштити оправданих интереса, ако се из начина изражавања или из других околности види да то није учинио у намери омаловажавања.

Овај основ искључења постојања кривичног дела може постојати уколико је остварен објективни услов који се огледа у томе да је увредљива изјава дата, између осталог, у одбрани неког свог права или заштити оправданих интереса, док субјективни услов јесте да код онога чија изјава објективно представља омаловажавање неког лица, односно повреду његове части, није постојала намера омаловажавања.

По оцени Врховног касационог суда, из чињеничног описа кривичног дела утврђеног у изреци првостепене пресуде и то да је окривљени у време и у месту описаном у изреци правоснажне пресуде „...у урачунљивом стању, свестан чињенице да врши забрањену радњу која представља кривично дело, увредио приватног тужиоца ББ, на тај начин што је...дана 20.05.2019. године, потписао писмена неистините садржине и исте упутио и доставио Кабинету председника Републике Србије, Високом савету судства, председнику Врховног касационог суда.... износећи низ увреда на рачун приватног тужиоца... који се тичу његове части и угледа: „... ВВ и његов тата ББ напунили џепове шиптарским парама и прокрчили пут за друге Шиптаре...о људскости поштењу ВВ и ББ не треба трошити речи...“, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење“, јасно и недвосмислено произилази да се у описаним радњама окривљеног стичу сва битна законска субјективна и објективна обележја кривичног дела увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика, за које је оптужен и правоснажно оглашен кривим.

У конкретном случају, по оцени Врховног касационог суда, а сходно напред цитираним законским одредбама, из садржине поднеска од 20.05.2019. године, несумњиво произилази да је окривљени са умишљајем увредио приватног тужиоца, а да речи које је користио у представци, превазилазе оквире друштвено прихватљиве одбране неког свог права или заштите оправданих интереса.

Стога, Врховни касациони суд неоснованим оцењује наводе из захтева браниоца окривљене којима се указује да су побијане пресуде донете уз повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

У вези са повредом закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, бранилац је у захтеву, указао и на повреду Уставом загарантованог права да се сви грађани могу обратити највишим органима Републике Србије и исказати своје незадовољство на поступање државних органа, које обраћање би требало имати одређени степен тајности и служити надлежним органима за поступање и удовољењу грађана.

Међутим, како уз захтев, бранилац окривљеног није доставио одлуку Уставног суда или Европског суда за људска права, која се односи на окривљеног или другог учесника у поступку, сходно члану 484. ЗКП, то се Врховни касациони суд у оцену и разматрање ових навода захтева, није упуштао.

Као разлог подношења захтева бранилац окривљеног истиче и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, међутим исту образлаже истицањем да је у конкретном поступку председник суда – судија Гордана Ђурић, приликом доношења другостепене пресуде поступала као председник већа, иако је морала бити изузета од одлучивања, обзиром да се и она могла наћи у кругу лица која су „повређена“ поднеском који је упућен разним државним органима.

По оцени Врховног касационог суда, изнетим наводима не указује се на неку од процесних ситуација предвиђених прописаних одредбом члана 37. став 1. тачка 1) до 4) ЗКП, које представљају законом предвиђене разлоге за обавезно изузеће судије од вршења судијске дужности у одређеном предмету, већ се само указује на постојање околности које, по мишљењу одбране, изазивају сумњу у непристрасност поступајућег председника већа у другостепеном поступку и представљају повреду члана 37. став 2. ЗКП. Ово посебно, имајући у виду да је председник суда – судија Гордана Ђурић, само поменута у предметном поднеску, али без икакве друге конотације.

Како повреда члана 37. став 2. ЗКП, у смислу члана 485. став 4. ЗКП, не представља разлог због којег је дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовом браниоцу, то се Врховни касациони суд у оцену ових навода, није упуштао.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је, на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Андреа Јаковљевић,с.р.

Председник већа-судија
Биљана Синановић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић